MÚZEUMOK ÉJSZAKÁJA 2018

Játékos MúzÉj címmel hirdette meg az Országos Széchényi Könyvtár 2018. június 23-án a Múzeumok Éjszakája programsorozatot. 2018 a családok éve volt, ennek megfelelően a rendezvénykínálatunk igazodott az Emberi Erőforrások Minisztériuma által meghirdetett tematikához.

A tervezés és szervezés során az volt a célunk, hogy olyan sokrétű és gazdag kulturális, összművészeti eseménysorozatot valósítsunk meg, amelyben a 'játék', a 'játékosság' fogalmak kapnak hangsúlyt, hiszen ezek alapvetően képesek összehozni a családokat, rokonokat, a családok barátait vagy akár azok jó ismerőseit is. A téma és cím választásával egy koncepciójában egységes programsort igyekeztünk kialakítani – az OSZK éves belső rendezvényeit is figyelembe véve –, azzal a szándékkal, hogy az Országos Széchényi Könyvtár erőteljesen hangsúlyozza azt az üzenetet, hogy az intézmény múzeumi és könyvtári alapfeladatainak ellátása mellett színes élményeket kínáló kulturális, közösségi tér is egyben. Ez az alapgondolat illeszkedett a KönyTÁRlat VII. – *Játékos évad* című irodalmi-kultúrtörténeti programsorozathoz is, melyet a Tudományos Igazgatóság valósított meg a 2017/2018-as évad során.

A programsorozatot *Hívószó* címmel a Váci Ifjúsági Fúvószenekar hangulatébresztő jazzkoncertjével kezdtük az Oroszlános udvarban délután négy órakor, a nemzeti könyvtár főbejárata előtti területen. A fület gyönyörködtető zeneszó és a főbejáratnál kapható kézműves fagylalt vonzotta a járókelőket, turistákat. Érdeklődő látogatóinkat az OSZK kiadványait árusító stand fogadta a főbejárat közvetlen közelében, további hasznos böngészés, tájékozódás lehetőségét kínálva. Továbbhaladva az aulában, a webarchiválás lényegével és mikéntjével lehetett megismerkedni és betekintést nyerni a magyar honlapok első nyilvános archívumába, majd vendégeink keresztrejtvényeket és feladványokat oldhattak meg a bemutatott témával kapcsolatban. A programot az E-könyvtári Szolgáltatások Osztály munkatársai biztosították. Ezzel párhuzamosan a könyvtári digitalizálás folyamatát lehetett figyelemmel követni különböző dokumentumok segítségével különleges módszereket alkalmazva a legmodernebb gépeken, melyeket a Digitalizáló Osztály biztosított.

Nemzeti könyvtárként az egyik legfontosabb küldetésünk az olvasás népszerűsítése, ennek érdekében egy vállalkozó szellemű, igényes gyermekkönyvkiadóval együttműködésben kialakítottunk egy otthonos olvasósarkot a család apraja-nagyja számára a Nemzeti Ereklyetérben. Itt az olvasáson túl Nagy Eszter festőművész és gyerekkönyv-illusztrátor állatmotívumos színkavalkádjában gyönyörködhettek az idelátogatók. Ezen a helyszínen egy játéksarkot kialakítva lehetőség nyílt számos, kevésbé ismert társasjátékot is kipróbálni, többek között munkatársunk, Gondos Gábor saját fejlesztésű kirakójátékait is. Az olvasósaroktól karnyújtásnyira a Kisgombos Könyvesbolt és Kiadó standjánál megvásárolhatók voltak mese-, szakács- és életmódkönyvek is, hogy kicsik és nagyok egyaránt megtalálhassák a számukra legmegfelelőbb olvasnivalót.

A programtervezés során fontos szempont volt, hogy ne csak tartalmas időtöltést biztosítsunk, hanem látványban is vonzó helyszínné varázsoljuk a tudományos tér

minden érintett négyzetméterét. A játékos enteriőr és hangulat megteremtése érdekében olyan partnereket kerestünk, akik szellemiségben és témában hozzá tudtak járulni a nemzeti könyvtár kínálta rendezvénysorozathoz. A Fakopáncs Játék webáruház függeszthető rugós mesefiguráival, valamint a Rubik Kocka játékbolt néhány játékával díszítettük a főbejárat mennyezetét, ahova – a könyvtár Restauráló és Kötészeti Osztályának közreműködésével – az éjszakai égboltot megidéző égitestek kerültek. Az 5. emelet déli folyosóján, a restaurátor osztály segítségével a könyvkötés művészetébe lehetett bepillantani, illetve a kézműves pont mellett, a játékos, mesés környezetben, az említett két vállalkozás készségfejlesztő játékait is ki lehetett próbálni és meg lehetett vásárolni.

Annak érdekében, hogy minden tekintetben megmutassuk a nemzeti könyvtár tevékenységét, szó szerint kinyitottuk látogatóink előtt az ajtókat a pincétől a padlásig. Előre meghirdetett időpontokban „kalandtúrát" szerveztünk a könyvtár raktáraiba az illetékes osztály szervezésében. A meghirdetett túraidőpontok napokkal a programsorozat előtt beteltek. Hasonlóan nagy érdeklődés övezte a Kézirattár munkatársai által szervezett, *Széchényi-kód* elnevezésű interaktív játékunkat, amely keretében a Széchényi család történetét lehetett megismerni. *Pulya-pendely-pörgettyű* címmel pedig a Régi Nyomtatványok Tára rendezett minikiállítást, mely azt mutatta be, milyen volt gyermeknek lenni a kora újkorban, hogy milyen játékaik voltak és hogyan vettek részt a család életében. A könyvritkaságok mellett a gyerekeket öltöztethető papírbabákkal, a régi könyvek illusztrációit idéző pecsétnyomókkal és pihenősarokkal vártuk.

Központi kiállításunk a *KÉP–REGÉNY–TÖRTÉNET – A 9. művészet ikonjai Magyarországon* címet viselte, amely a Széchényi Könyvtár és a Magyar Képregény Szövetség együttműködésében valósult meg azzal a céllal, hogy megmutassuk ennek az önálló műfajnak az irodalommal való kapcsolatát és a könyvtár gyűjteményében fellelhető, kapcsolódó kincseket. A tárlat prezentálta, milyen a jó képregény, bemutatta a mestereket, betekintést nyújtott a képregénykészítés folyamatába, láthatóvá tette, hogy mennyi munkával is készül el egy-egy mű, egyben rálátást is adott, hogy hol és hogyan használják fel ezt a műfajt. A kiállítás ízelítőt nyújtott a *Füles* újság indulásával kezdődő, klasszikus irodalmi adaptációra épülő, magyar „szocialista" képregény jellegzetes alkotásaiból is, mindezek mellett a különböző adaptációk alapjául szolgáló, eredeti magyar irodalmi művekre is ráirányította a figyelmet. A kortárs alkotók munkáival párhuzamosan olyan legendás rajzolók eredeti alkotásai is megtekinthetők voltak, mint Korcsmáros Pál vagy Zórád Ernő.

A képregény-kiállítás részeként találkozhattunk Fritz Zoltán *Fritz's Strip* című, a *Filmvilág* folyóiratban megjelent, pár kockás alkotások kompendiumával. A kiállítás kurátora az OSZK részéről Patonai Anikó Ágnes és Szűts-Novák Rita irodalomtörténész, míg a Képregényszövetség részéről Szép Eszter volt. A tárlathoz kapcsolódóan *Fritzinger's Comic Jam* címmel látogatóink maguk készíthettek képregényt tapasztalt alkotók segítségével.

A további programkínálatban szerepelt *BAJ-VÍVÁS* címmel történelmi kardvívás-bemutató is, valamint vállalkozó kedvűek könyves aukción licitálhattak régi és új könyvekre, mesekönyvekre, hírlapokra, térképekre, plakátokra és más érdekes dokumentumokra a nemzeti könyvtár dolgozói és barátai jóvoltából. Mindemellett kialakítottunk egy ún. „könyves turkálót", hogy a látogatók kedvükre válogathassanak.

Mozog is meg nem is – mi az? címmel diafilmvetítést tartott a Könyvtártudományi Szakkönyvtár Magyarország legnagyobb diafilmgyűjteményéből. Az eseményen a látogatók a meséktől egészen a könyvtártudományig terjedő palettáról szerezhettek új ismereteket. A gyerekeket üvegfestés, diás kirakójáték, színező is várta, míg a család felnőtt tagjai megkereshették gyerekkoruk kedvenc diáit. A szakkönyvtár dolgozói „Gyerkőcmegőrző"-t is létesítettek, hogy a szülők is részt tudjanak venni egy-egy felnőtteknek szóló programon. 2018-ban volt a legutóbbi labdarúgó-világbajnokság, ezért a napi eseményeket

nagyképernyős televízón követhették nyomon a foci szerelmesei a 8. emeleten kialakított „Apumegőrző”-ben.

Az est egyik fénypontja volt a *Nőkből is megárt…* (életduett) című kétszereplős színdarab a Jászai- és Kossuth-díjas Tordai Teri és Horváth Lili előadásában. Egy anya-lánya történetet láthattunk arról, hogyan lesz a szülőből nagyszülő és a gyermekből édesanya. A darab olyan kérdésekre kereste a választ, hogy mi történik velünk, ha egyszer csak arra ébredünk, hogy a társadalom szemében megöregedtünk, de belül nem így érezzük. A szerző, Pataki Éva szerint az ember kívülről ugyan öregszik, de van egy belső mag, az *én*, amely szabadon kószál a testtől függetlenül. Ebből az előadásból megtanulhattuk, hogy merjük kimondani, ha valami már elmúlt; ne féljünk az új helyzetektől, és ne feledjük, az életben az egyik legfontosabb dolog a humor. A darabot a Színháztörténeti Tár *Színházi családok, színházi dinasztiák* című minitárlatához választottuk a programba, amely apropóján a díszteremben a színpadot minimális költségvetéssel sikerült megnagyobbítani.

A nap folyamán a Villányi borvidék is bemutatkozhatott „Y generációs” közösségi bisztróborával a borkedvelők számára. „A Villányi REDy a borvidék Portugieser alapú házasítása, amely nemcsak könnyed és vidám, de gyümölcsös, fiatalos, pimasz, vagány és izgalmas is egyben. Nem akar több lenni, mint ami, de kevesebb sem. Pont olyan, mint a készítői, a fiatal és örökifjú villányi borászok.”

A muzsikát kedvelők Farkas Gábriel & His Band előadásában ízelítőt kaphattak a magyar könnyűzene klasszikusaiból. A késő esti koncerten csupa szívünkhöz közel álló dal volt hallható Gábriel anekdotákkal fűszerezett előadásában. Farkas Gábriel és jazz-triója a húszas évektől kezdve, az ötvenes éveken keresztül egészen a nyolcvanas évekig tartó időszak kedvelt kabarészámaiból, táncdalaiból és a korszakokat meghatározó slágerekből válogatott. Mikes Éva, Hollós Ilona, Szécsi Pál, Cserháti Zsuzsa vagy Máté Péter legismertebb melódiái csendültek fel nem megszokott feldolgozásban, hiszen a magyar könnyűzene dalait jazz-sztenderdként nem játszották korábban. A műsor többgenerációs szórakoztatást nyújtott, amelyben a nagyszülőtől az unokáig mindenki megtalálta az örömét.

A Múzeumok Éjszakája 2018 rendezvénysorozat rekordszámú látogatót (kb. 4600 főt) vonzott a nemzeti könyvtárba.

Szatmári-Lévai Zita
szatmari-levai.zita.at.oszk.hu